

19.05.2021

Ärende/28

§ 151

Den av ledamoten Mari Holopainen väckta motionen om öppna och avgiftsfria invånarlokalerna

HEL 2020-012441 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Suvi Rämö, förvaltningsexpert, telefon: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Mari Holopaisen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Mari Holopainen och 14 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden genom sin verksamhet säkerställer att det finns öppna och avgiftsfria lokaler att tillgå för stadsborna, både på gamla och på nya bostadsområden.

Stadsstyrelsen anser att det är viktigt att tillgången till lokaler förbättras genom stadens egen verksamhet. I avsikt att skapa likvärdiga möjligheter säkerställer staden enligt stadsstrategin att stadens lokaler är enkla och trygga att använda för utbildnings-, medborgar- och kulturverksamhet. Det görs lättare att tillfälligt använda offentliga områden och tomma lokaler för kultur- och medborgarverksamhet, och staden strävar efter att främja användningen av även andra underutnyttjade lokaler än dem som är i stadens ägo.

Riktlinjerna som gäller invånaranvändningen genomförs vid sektorerna utifrån de principer för invånaranvändning som stadsstyrelsen godkände 20.8.2018. Med hjälp av principerna underlättas användningen av stadens lokaler för invånarnas kultur- och medborgarverksamhet. Hu-

vudregeln i principerna är att lokalerna utanför den egentliga användningstiden står till medborgarsamhällets och den tredje sektorns förfogande. Möjliggörandet av invånaranvändning tas i beaktande i tillämpliga delar på det sätt som stadsstyrelsen rekommenderat i alla ny- och ombyggnadsprojekt. Dessutom ansvarar sektorerna för att tillägga de lokaler som de förvaltar och som lämpar sig för invånaranvändning i det elektroniska bokningssystemet.

För verkställandet av principerna för invånaranvändning, främjandet av en stadsgemensam granskning och förvaltandet av lokalbokningshelheten har stadens ledningsgrupp beslutat skapa en stadsgemensam förvaltningsmodell som genomskär alla sektorer. En sektorsöverskridande styrningsgrupp har inlett sin verksamhet i början av år 2021, och ansvarar för kritiska riktlinjer samt styr, stöder och följer utvecklandet av lokal- och resurstjänsterna. Servicen och processerna utvecklas under kultur- och fritidssektorns ledning.

Lokaler avsedda för invånaranvändning

För tillfället erbjuder staden mångsidiga lokaler för invånaranvändning runtom i staden genom Varaamo-tjänsten, och man ökar antalet lokaler ständigt. För närvarande finns det året om över trettio lokaler som kan bokas av kommunens invånare och som lämpar sig för möten eller grupparbete, samt tjugo små arbetsutrymmen och flera olika hobbyutrymmen. Det finns ungefär tjugo utrymmen som stöder olika hobbyer, som t.ex. att spela musik eller banda in ljud, matlagning, motion och spel.

Under sommarsäsongen finns det dessutom över femtio andra lokaler som kan bokas: 28 utomhusutrymmen, 18 tennisplaner samt två villor ute på öar, tre bastur och tre stugor. Under år 2020 tillades 51 nya lokaler som ligger runt om i staden och kan bokas via servicen. För tillfället erbjuder staden sammanlagt ca 130 lokaler som kan bokas av stadsbor i Varaamo-tjänsten. Av den nuvarande lokal- och resurskapaciteten som lämpar sig för invånaranvändning är det endast en liten del som kan bokas via Varaamo-tjänsten. Antalet lokaler som kan bokas kan tiofaldigas under de kommande åren genom att tjänsterna avstår från separata system och strukturer.

Varaamo.hel.fi utvecklar hittbarheten och tillgängligheten för utrymmena på ett mångsidigt sätt. Bokningen av stadens lokaler, bokningsbekräftelser som gäller användningen och upprättande av avtal centraliseras allt starkare till varaamo.hel.fi-tjänsten. För att erbjuda bättre hittbarhet för lokalerna och upplevelse för kommunens invånare samlas stadens lokal- och resursbokningssystem till en serviceplattform, och överlappande system läggs ner kontrollerat. Ersättningen av de nuva-

19.05.2021

rande systemen kräver stadsgemensamt utvecklingsarbete och ny granskning av lokalbokningstjänsten och prissättningen. Möjliggörandet av invånaranvändning utanför den egentliga användningstiden, dvs. lokalanvändning med egenkontroll, förutsätter detaljerade, utförliga granskningar och förnyelser av lokaler och fastigheter samt mer omfattande riktlinjer på stadsnivå. Det säkerhetscentrerade arbetet är långsamt men konkretiseras så småningom som bokningsbara lokaler.

Bl.a. bibliotek och ungdomslokaler erbjuder avgiftsfria utrymmen för sina användare. Dessutom erbjuder staden nästan gratis lokaler som den subventionerar genom sina egna sektorer. Om subventionerandet av lokalanvändningen beslutar sektorerna i regel själva genom sina nämnder och på basis av sina budgeter.

Främjandet av tillgången till lokalerna

Staden har som mål att även i fortsättningen öka utbudet av öppna och avgiftsfria lokaler i stadsdelarna genom sektorernas samarbete och som en del av planeringen och genomförandet av olika om- och nybyggnadsobjekt. Utbudet av lokaler ökas inom ramen för de resurser och omständigheter som tjänsterna möjliggör, med hänsyn till att lokalerna i första hand används för de ändamål som de från början är avsedda för. I lokalplaneringen tar man i beaktande områdets invånares och intressentgruppers behov och lyssnar på och involverar olika intressentgrupper. Det är viktigt att man i fortsättningen beaktar behovet av öppna och avgiftsfria lokaler som en fastare del av hela stadens planering av servicenät och lokaler redan under detaljplanläggningen. Fastställandet av planeringsprinciperna för dessa servicebehov främjas genom samarbete mellan sektorerna.

Stadsmiljönämnden, kultur- och fritidsnämnden, social- och hälsovårdsnämnden samt fostrans- och utbildningsnämnden har gett utlåtanden i ärendet. Stadsstyrelsens svar stämmer överens med utlåtandena.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Suvi Rämö, förvaltningsexpert, telefon: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Bilagor

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6

Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

19.05.2021

Ärende/28

1 Valtuutettu Mari Holopaisen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 03.05.2021 § 325

HEL 2020-012441 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 30.03.2021 § 72

HEL 2020-012441 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Mari Holopaisen ja 14 muun valtuutetun avointa ja maksutonta tilaa jokaiseen kaupunginosaan koskevasta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

"Aloitteessa esitetään, että kaupunki varmistaa sekä olemassa olevien alueiden että uusien kaavoituksen yhteydessä riittävien avoimien tilojen saatavuuden.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että kuntalaisten on mahdollista saada käyttöönsä sosiaali- ja terveystoimialan perhe- ja sosiaalipalvelujen ylläpitämien asukastalojen ja lähiöasemien tiloja joko maksuttomasti tai kohtuullista korvausta vastaan. Asukastaloja ja lähiöasemia on ympäri Helsinkiä (Pihlajamäki, Malmi, Maunula, Oulunkylä, Alppila, Punavuori, Vuosaari ja Kontula). Näiden tilojen käyttö on suunnattu alueen asukkaiden maksuttomaan tai hyvin edulliseen poliittisesti ja

uskonnollisesti sitoutumattomaan päihteettömään toimintaan. Asukasosallisuusrahasta yhdistys voi hakea rahoitusta vuosittain tilojen vuokranmaksun tukemiseen Helsingin kaupungilta. Kuntalaisilla on mahdollisuus myös varata tai vuokrata tiloja seniorikeskuksista sekä matalan kynnyksen päivätoimintapaikoista.

Lisäksi sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että yleensä uusien sosiaali- ja terveydenhuollon keskusten (terveys- ja hyvinvointikeskukset, perhekeskukset, seniorikeskukset) suunnittelu edellyttää toimintaan soveltuvan tontin muodostamista ja asemakaavamuutosta. Keskukset toteutetaan toiminnan edellyttämän tilaohjelman mukaisesti, joissa ensisijaisena ovat sosiaali- ja terveydenhuollon vastaanotto- ja palvelutilat, seniorikeskuksissa asukastilat ja keskuksen asukkaiden toimintaan liittyvät palvelu- ja aputilat. Osa uusien keskusten toimintojen käyttöön tulevista tiloista on kaikille suunnattua soveltuvaa ja avointa tilaa, mutta suurin osa tiloista suunnitellaan tietyille asiakasryhmille ja on kohdennettua toimitilaa (esimerkiksi vastaanottohuoneet), jossa toimintaa toteutetaan. Esimerkkeinä avoimista ja kaikille soveltuvista tiloista ovat perhekeskusten perhekahvilat, terveys- ja hyvinvointikeskusten kahvilaravintolat henkilökunnalle ja keskuksissa asioiville asiakkaille ja kaupunkilaisille sekä avoimet tapahtumatorit ja sosiaali- ja terveystoimen kolmannen sektorin yhteistyötahojen toiminnalle tarkoitetut varattavat tilat.

Sosiaali- ja terveystoimiala ei vastaa koko kaupungin asukastilojen suunnittelusta ja toteutuksesta, vaan eri toimialoilla on omia ratkaisuja asukastiloihin (esim. Maunula-talo), myös monihallintokuntaisesti. Lisäksi eri kaupunginosayhdistykset ylläpitävät asukkaille tarkoitettuja avoimia ja maksuttomia tiloja sekä eri alueilla sijaitsevat kiinteistö-osakeyhtiöt hallinnoivat taloyhtiöiden kerho- ja asukastiloja. Kaupungin osallistavan budjetoinnin rahoitusta voivat kaikki kuntalaiset hyödyntää mahdollisten uusien asukastilojen perustamiseen osallistumalla ideointiin ja tekemällä ehdotuksia. Sosiaali- ja terveystoimiala pyrkii omalta osaltaan varmistamaan asukastalojen ja lähiöasemien toimitilojen käyttöä avoimuusperiaatteella maksuttomina tai kohtuuhintaisina helsinkiläisille. Pandemian aikana asukastalojen ja lähiöasemien toiminta on ollut ohjeistuksen mukaan suljettuna, ainoastaan digineuvontaa on tarjottu asiakkaille ajanvarauksella. Pandemian väistyttyä toiminta ja palvelut sekä asukastalojen ja lähiöasemien aukioloajat palaavat normaaleiksi.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Sosiaali- ja terveystoimialan ylläpitämä asukastalojen ja lähiöasemien toiminta, palvelut ja tilat ovat tarjolla kaikille kuntalaisille joko täysin maksuttomasti tai kohtuullista korvausta vastaan. Kaikille avoimella va-

rausmahdollisuudella halutaan varmistaa, että alueilla on tiloja eri ryhmien tarpeisiin. Kaupunkilaisten osallisuutta, omaehtoista ryhmä- ja harrastustoimintaa, oppimista ja vertaisryhmätoimintaa voidaan tukea ja edistää tarjoamalla avoimia ja maksuttomia/kohtuuhintaisia tiloja erilaisten ryhmien käyttöön, jotta tilojen puute ei estä toiminnan aloittamista."

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Kati Hynninen, toimitila-asiantuntija, puhelin: 310 46701
kati.hynninen(a)hel.fi
Irene Pudassalo-Thurman, johtava sosiaalityöntekijä, puhelin: 310 24323
irene.pudassalo-thurman(a)hel.fi
Pirjo Sipiläinen, johtava arkkitehti, puhelin: 310 42256
pirjo.sipilainen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 30.03.2021 § 40

HEL 2020-012441 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää tärkeänä, että kaupunki omilla toimillaan lisää tilojen saatavuutta eri alueilla. Kaupunkistrategian mukaisesti tasavertaisten mahdollisuuksien luomiseksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala varmistaa, että sen omia tiloja on helppoa ja turvallista käyttää koulutus-, kansalais- ja kulttuuritoimintaan. Lisäksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pyrkii kaupungin strategian ja kaupunginhallituksen 20.8.2018 hyväksymien asukaskäytön periaatteiden mukaisesti osaltaan varmistamaan, että tilatarjontaa kasvatetaan kaupunginosissa palveluiden mahdollistamien resurssien ja olosuhteiden puitteissa, huomioiden, että tiloja käytetään ensisijaisesti siihen tarkoitukseen, johon tilat on alun perin osoitettu. Avointa ja maksutonta tilojen käyttöä edistetään jatkossakin osana toimialan peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeiden toteutusta, ja tilojen käyttötarkoitukset on määritelty kaavamääräyksin sekä rakennusluvuissa. Tilasuunnittelussa huomioidaan alueen asukkaiden ja sidosryhmien tarpeita sekä kuullaan ja osallistetaan erilaisia sidosryhmiä.

Tällä hetkellä Helsingin kaupunki tarjoaa Varaamo-palvelun kautta asukaskäyttöön monipuolisia tiloja ympäri kaupunkia ja tilojen määrää lisätään jatkuvasti. Ympärivuotisesti kuntalaisten varattavissa ovat tällä hetkellä yli kolmekymmentä kokoustamiseen tai ryhmätyöskentelyyn

soveltuvaa tilaa, kaksikymmentä pientä työskentelytilaa sekä useita erilaisia harrastustiloja. Harrastamista tukevia tiloja, kuten soittamiseen tai äänittämiseen, ruoanlaittoon, liikuntaan ja pelaamiseen soveltuvia tiloja on noin kaksikymmentä. Lisäksi kesäkaudella on varattavissa yli viisikymmentä muuta tilaa: 28 ulkotapahtumatilaa, 18 tenniskenttää sekä ulkoilusaarien kaksi kokoushuvilaa, kolme saunaa ja kolme mökkiä. Vuoden 2020 aikana palveluun tuotiin varattavaksi 51 uutta tilaa eri puolilta kaupunkia. Yhteensä Varaamo-palvelussa on kuntalaisten varattavissa tällä hetkellä noin 130 Helsingin kaupungin tilaa. Tämänhetkisestä asukaskäyttöön soveltuvasta tila- ja resurssikapasiteetista kuitenkin vasta pieni osa on saatavilla nykyisen Varaamo-palvelun kautta. Varattavien tilojen määrä voidaan kymmenkertaistaa seuraavien vuosien aikana, palvelujen luopuessa erillisjärjestelmistä ja rakenteista.

Varaamo.hel.fi kehittää monipuolisesti tilojen löydettävyyttä ja saatavuutta. Kaupungin tilojen varaaminen, käyttöön liittyvien varausvahvistusten ja sopimusten tekeminen keskitetään jatkossa entistä kiinteämmin varaamo.hel.fi -palveluun. Tilojen löydettävyyden ja paremman kuntalaiskokemuksen tarjoamiseksi kaupungin tila- ja resurssivarausjärjestelmät kootaan yhdeksi palvelualustaksi ja päällekkäisistä järjestelmistä luovutaan hallitusti. Nykyisten järjestelmien korvaaminen edellyttää kaupunkiyhteistä kehitystyötä sekä tilavarauspalvelun ja hinnoittelun uudelleentarkastelua. Asukaskäytön mahdollistaminen varsinaisen käyttöajan ulkopuolella, eli tilojen omavalvontakäyttö, edellyttää yksityiskohtaisia tarkkoja selvityksiä ja uudistuksia tila- ja kiinteistökohtaisesti sekä laajempia kaupunkitasoisia linjauksia. Turvallisuuskeskeinen työ on hidasta, mutta konkretisoituu varattaviksi tiloiksi vähitellen.

Asukaskäytön periaatteiden toimeenpanemiseksi, kaupunkiyhteisen tarkastelun edistämiseksi ja tilavarauskokonaisuuden hallinnoimiseksi on kaupungin johtoryhmässä päätetty muodostaa toimialat läpileikkaava kaupunkiyhteinen hallintamalli. Toimialat ylittävä ohjausryhmä on aloittanut toimintansa vuoden 2021 alussa ja vastaa kriittisistä linjauksista sekä ohjaa, tukee ja seuraa tila- ja resurssipalveluiden etenemistä. Ohjausryhmää johtaa kirjastopalvelujen johtaja Katri Vääntinen. Operatiivinen tiimi, joka koostuu eri toimialojen asiantuntijoista, tukee ohjausryhmän työskentelyä. Hallintamallin mukaisesti kaupunginkanslia vastaa järjestelmäkehityksestä sekä omistaa tila- ja resurssivarauspalvelualustan. Palvelua ja prosesseja kehitetään kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan johdolla. Kukin toimiala päättää palveluun liitettävistä tiloista ja niiden liittämisympäristöistä, tiloihin liittyvistä ohjeista ja rajoituksista sekä peruutusehdoista. Kaupunkiympäristön toimiala vastaa tilateknisen kokonaisuuden koordinoinnista, pois lukien liikunnan fyysisten tilojen hallinta, sekä kaavoituksesta. Muut asukaskäyttöön liittyvät linjaukset toteutetaan toimialoilla kaupunginhallituksen 20.8.2018 hyväksymien asukaskäytön periaatteiden pohjalta.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on tähän mennessä pyritty edistämään tilojen asukaskäyttöä erityisesti kirjastopalvelukokonaisuudessa ja nuorisopalvelukokonaisuudessa tuomalla tiloja varattavaksi Varaamo-palvelun kautta. Kirjastojen ja nuorisopalveluiden tilat muodostavat merkittävimmän osan kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tämänhetkisestä tilatarjonnasta Varaamo-palvelussa. Nuorisopalveluiden tilatarjontaa kasvatetaan vuoden 2021 aikana entisestään, kun järjestöjen vakiovuorojen haku siirtyy vaihteittain osaksi Varaamo-palvelua. Liikuntapalvelukokonaisuus on tuonut palveluun varattavaksi tenniskenttiä sekä merellisiä palveluita kuten saunoja, mökkejä ja kokoushuiloita vuonna 2020. Kulttuurinpalveluiden tilojen tarjoamista Varaamo-palvelun kautta on selvitetty vuosien 2019–2020 aikana, mutta nykyinen tilavarausjärjestelmä ei toistaiseksi ole mahdollistanut kulttuuripalveluiden hallinnoimien tapahtumatilojen tuomista varattavaksi Varaamo-palvelun kautta. Tilavarauskokonaisuuden tärkeimmäksi kehityskohteiksi vuodelle 2021 on asetettu säännöllisen varaamisen kehittäminen. Tapahtumatilojen ja -alueiden varaamisen kehitystyö käynnistetään loppuvuodesta 2021. Kehitystyössä ovat mukana kaikki toimialat.

Helsinki pyrkii jatkossa yhä enenevässä määrin mahdollistamaan avoimen ja maksuttoman tilan tarjontaa kaupunginosittain myös osana kaupungin uudiskohteiden suunnittelua. Esimerkkiä kaupunginosayhdistyksiä ja asukkaita osallistavasta tilojen suunnittelusta edustaa Jakomäen uusi palvelurakennus Jakomäen sydän. Jakomäen sydämeen sijoittuvat peruskoulun, päiväkodin, leikkipuiston ja nuorisotalon tilat. Uusi palvelurakennus on suunniteltu yhdessä talon tulevien käyttäjien kanssa asukastoimintaa ajatellen ja siinä on osallistettu asukkaita ja yhdistyksiä talon suunnitteluvaiheesta alkaen. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pyrkivät yhdessä edistämään ja kehittämään asukaskäytön yhteistyörakennetta. Ensimmäiset tilat on luovutettu käyttöön elokuussa 2020. Rakennuksen yhteydessä olevien liikuntasalitilojen peruskorjaus valmistuu maaliskuussa 2021, jolloin koko Jakomäen sydän -palvelurakennus on valmis. Tilojen hallinointiin, luovuttamiseen ja käyttöön liittyvä työ on käynnissä. Jakomäen sydämen valmistuminen lisää Itä-Helsingissä alueellista tilatarjontaa ja toimii esimerkkinä tuleville osallistaville tilahankkeille.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tavoitteena on jatkossakin lisätä avointa ja maksutonta tilatarjontaa kaupunginosissa yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa osana erilaisten peruskorjaus- ja uudiskohteiden suunnittelua. On tärkeää, että jatkossa avoimen ja maksuttoman tilankäytön tarpeet huomioidaan entistä kiinteämmin osana koko kaupungin palveluverkko- ja tilasuunnittelua. Näiden palvelutarpeiden suunnitteluperiaatteiden määrittelyä toimiala edistää yhteistyössä muiden toimialojen kanssa.

19.05.2021

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Marika Westman, kehittämisasiantuntija, puhelin: 310 71574
marika.westman(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 23.03.2021 § 180

HEL 2020-012441 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon liitteenä olevasta Mari Holopaisen valtuustoaloitteesta avoimesta ja maksuttomasta tilasta jokaiseen kaupunginosaan:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää kannatettavana, että toimialan käytössä olevien tilojen asukaskäyttöä lisätään edelleen. Kaupunginhallituksen vuonna 2020 hyväksymässä toimitilastrategiassa tavoitellaan sitä, että kaupungin tilat pystyvät palvelemaan erilaisia käyttäjiä ja siten tilat tehdään mahdollisimman monikäyttöisiksi ja tilojen iltakäyttö mahdollistetaan.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala luovuttaa tällä hetkellä asukaskäyttöön laajasti hallinnassaan olevien toimipisteiden tiloja eri kaupunginosissa. Asukaskäyttöön voi varata leikkipuistojen ja päiväkotien tiloja, koulujen luokkahuoneita, aineopetustiloja, auditorioita, ruokasaleja ja muita erikoistiloja. Koulujen ja oppilaitosten liikuntatilojen asukaskäytön varaaminen tapahtuu kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluiden kautta. Kouluja ja oppilaitoksia, joiden tiloja luovutetaan asukaskäyttöön on noin 140, leikkipuistoja noin 40 ja päiväkoteja arviolta 25–30. Tilat sijaitsevat eri puolilla kaupunkia.

Tilojen asukaskäyttö kouluissa, oppilaitoksissa ja päiväkodeissa on turvallisuussyistä sekä tilojen korkean käyttöasteen vuoksi mahdollista vain varsinaisen toiminta-ajan ulkopuolella. Asukaskäytön aukioloajat ovat pääsääntöisesti arkisin klo 17.00–21.00, viikonloppuisin klo 9.00–21.00, varausaikoja on laajennettu tapauskohtaisesti erityisesti liikuntaharrastuksien järjestämiseksi.

Leikkipuistoissa voidaan pienimuotoisesti myös aamupäivisin käyttää tiloja pikkulapsiperheiden omaehtoiseen toimintaan tai järjestötoimintaan. Lisäksi leikkipuistot ovat kokoontumispaikkoja lapsiperheille, joissa arkipäivisin ulkoilun lisäksi voi mm. käyttää tiloja ruuan lämmittämiseen, kahvinkeittoon ja wc-käyttöön.

Kaupunki toteuttaa kaikissa uusissa rakennushankkeissaan mahdollisuuksia tilojen asukaskäytölle. Tähän varaudutaan muun muassa osoittamalla selkeästi tiettyjä tiloja asukaskäyttöön, jolloin voidaan varautua sisäänkäynneillä, kulunvalvonta- ja lukitusjärjestelyillä siten, että tilojen varaaminen ja käyttö on kaikkien osapuolien kannalta turvallista. Myös vanhojen kiinteistöjen lukituksia uusitaan asukaskäytön lisäämiseksi.

Tiloista perittävät maksut

Osassa kouluja, leikkipuistoissa sekä päiväkodeissa, tiloja voi saada käyttöön siten, että käyttäjä huolehtii itse tilojen valvonnasta ja siistimisestä. Tällöin käyttäjältä peritään alhaisempi, niin kutsuttu omavalvontatahinta. Mikäli tiloihin hankitaan iltavalvoja, tilojen käyttömaksu on korkeampi.

Asukaskäyttö on tietyille käyttäjäryhmille omavalvontaperiaatteella maksutonta siihen soveltuvissa kiinteistöissä. Omavalvontainen asukaskäyttö on maksutonta, mikäli kyseessä on kaupungin oma toiminta, koulujen aamu- ja iltapäivätoiminta sekä luokkatoimikuntien, vanhempiyhdistysten ja vastaavien toiminta, yleishyödyllinen järjestö- ja kansalaistoiminta, aktivismi tapauskohtaisesti kaupungin arvojen mukaisesti, omaehtoinen järjestäytymätön harrastustoiminta sekä taiteen perusopetuksen ryhmä- ja yksilöopetus.

Maksullista käyttöä on toiminta, johon liittyy yritystoimintaa tai kilpailun vääristymisen mahdollisuus. Uskonnollinen toiminta on maksullista, mikäli tilaisuudessa ei ole avoimeen kutsuun pohjautuen edustettuna useampia uskonnollisia vakaumuksia. Yksittäisen puolueen tai ehdokkaan järjestämistä vaalitilaisuuksista peritään aina maksu. Lisäksi toiminta, joka on suunnattu pääasiassa muille kuin helsinkiläisille, on maksullista.

Toimialan tilojen asukaskäyttöä pyritään entisestään laajentamaan tilojen omavalvontaa lisäämällä. Tavoitteena on toimialan kaikkien tilojen varaamisen keskittäminen samaan varausjärjestelmään, lisäksi parhailaan selvitetään myös kaupungin yhteistä tilavarausjärjestelmää.

Vaikutusten arviointi

Toimialan tilojen asukaskäytöllä on myönteisiä vaikutuksia alueiden asukkaiden arkeen. Tiloja käytetään muun muassa lasten- ja aikuisten monipuoliseen harrastustoimintaan, taloyhtiöiden kokoontumisiin, erilaisen vapaaehtoistoiminnan kokoustiloina lisäksi tiloissa järjestetään juhlia ja tapahtumia. Tilojen asukaskäyttö vahvistaa asukkaiden omaaloitteellisuutta sekä yhteisöjen alueellista osallistamista ja yhteistoimintaa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että asukaskäytön laajentuessa parannetaan edelleen tilojen kulunvalvontaa ja siihen liittyviä teknisiä järjestelmiä sekä kaupungin yhteistä tilavarausjärjestelmää. Tähän tulee osoittaa riittävät varat toimialoille. Sähköistä varausjärjestelmää tulee kehittää asukasystävällisemmäksi. Asukaskäytöstä aiheutuvat kustannukset eivät saa rasittaa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan perustehtävää.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Carola Harju, yksikön päällikkö, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 16.03.2021 § 120

HEL 2020-012441 T 00 00 03

Hankennumero 5264_192

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Helsingin kaupunginhallitus hyväksyi kaupungin ensimmäisen toimitalstrategian 22.6.2020 (§ 24). Strategiassa kiinteistöomaisuuden hallintaa ja hoitoa ohjataan aiempaa tavoitteellisempaan suuntaan niin, että tilat kestävät aikaa ja pystyvät palvelemaan erilaisia käyttäjiä. Strategian edellyttämän toimintatavan mukaisesti kaupungin tilat tehdään mahdollisimman monikäyttöisiksi ja tilojen iltakäyttö mahdollistetaan. Yhteistilojen keskittäminen suuremmiksi kokonaisuuksiksi mahdollistaa tilojen paremman toiminnallisuuden ja joustavuuden. Kaupungin omistamia monikäyttötiloja ovat esimerkiksi nuorisotalot, koulut ja asukaspuistot. Keskitettyjä yhteistilahankkeita on toteutettu esimerkiksi Arabianrannassa, Kalasatamassa, Vuosaarella ja Pasilan Postipuistossa.

Käyttäjilleen maksuttomia tiloja tarjoavat esimerkiksi kirjastot ja nuorisotilat. Näiden lisäksi kaupunki tarjoaa käyttäjille lähes maksuttomia tiloja, joita subventoidaan kaupungin omien toimialojen kautta. Tilakäytön subventoinnista päättävästi käyttäjätoimialat itse lautakuntiansa kautta ja talousarvioonsa perustuen. Kaupungin talousarviossa määritellään tilahankkeet aikatauluineen. Kaupungin omissa tilahankkeissa käyttäjätoimialoille, kuten kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle, sosiaali- ja terveystoimialalle ja kulttuurin ja vapaaajan toimialalle vuokrataan rakennus tai tilakokonaisuus, jonka yhte-

iskäytön mahdollistamisesta toimialat vastaavat itsenäisesti. Sisäisessä vuokrauksessa todelliset tilakustannukset kohdistetaan käyttäjätoimialan talouteen. Tiloille, joita kaupunki ei tarvitse omassa käytössään tai joiden omistamiseen ei liity muita strategisia syitä tai pitkän tähtäimen palvelutilatarpeita, ei ole löytynyt kestävää talousarvion mahdollistamaa ratkaisua.

Kaupunkiympäristön toimialalla on parhaillaan käynnissä ydinprosessityö, jonka alueellisten tilaratkaisuiden suunnittelun pääprosessissa käsitellään palvelutilatarpeiden oikea-aikaista tunnistamista esimerkiksi kaavavarannon, rakennusoikeuden sekä talousarvioon sovittamisen osalta toimialojen yhteistyössä. Kaupungin omistamien tilojen osalta tilantarve suunnitellaan yhteistyössä käyttäjätoimialojen kanssa jo asemakaavoituksen aikana. Kaavoituksen aikana voidaan määritellä esimerkiksi tilojen käyttötarkoitus, mutta ei niiden omistajaa tai rahoitusta. Esimerkiksi Vuosaaren uuden lukion kaavoituksessa on pyritty edistämään vahvasti ajatusta yhteiskäytön mahdollistamisesta jo suunnitteluvaiheen aikana. Vuosaaren keskustan suunnitteluperiaatteiden (Kslk 15.11.2016, § 377) aikaisessa vuorovaikutuksessa nousi vahvasti esiin alueellisten toimijoiden huoli monitoimitilojen saatavuudesta Itä-Helsingissä. Tavoitteet ilta- ja viikonloppukäytöstä liitettiin hankkeen vaatimuksiin asemakaavassa ja sitä tarkentavassa korttelikortissa. Asemakaavan laatimisen rinnalla järjestettiin elinkaarikilpailutus kilpailullisella neuvottelumenettelyllä ja korttelikortissa kuvatut tavoitteet liitettiin kilpailutuksen arviointina toimivaan laatupisteytykseen. Tämän lisäksi suunnittelua ohjattiin asemakaavoituksen, tilaajan ja palvelutarjoajien välisissä neuvotteluissa. Arviointikriteerien kautta valikoitunut voittajaehdotus on rakenteilla ja aloittaa tavoitteellisesti toimintansa syyslukukaudeksi 2021.

Kaavoitus ei ota kantaa tilojen hintaan tai omistajuuteen, vaan tilojen maksuttomuuden mahdollistaminen tulee huomioida ensisijaisesti kaupungin talousarvioneuvotteluiden aikana. Kaupungin omistamien tilojen entistä aktiivisempi avaaminen ulkopuoliseen käyttöön vaatii uudenlaisia toimintamalleja esimerkiksi rahoituksen ja tilavarausten osalta. Kaupungin toimitilastrategian pohjalta erillisten monikäyttötilojen kaavoittamiseen, omistamiseen ja hallinnointiin ei ole perustetta.

09.03.2021 Pöydälle

02.03.2021 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

19.05.2021

Ärende/28

Susa Eräranta, tiimipäällikkö, puhelin: 310 32057
susa.eraranta(a)hel.fi
Pasi Lönnberg, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31851
pasi.lonnberg(a)hel.fi